

Пронь Наталія Богданівна,

канд. екон. наук, науковий співробітник

ДНУ «Інститут освітньої аналітики»,

м. Київ, Україна

n_gnativ@ukr.net

ОКРЕМІ АСПЕКТИ ЦИФРОВОЇ ТРАНСФОРМАЦІЇ ОСВІТНЬОЇ ГАЛУЗІ УКРАЇНИ

В епоху стрімкого розвитку інформаційно-комунікаційних технологій та інновацій важливого значення набувають процеси цифровізації. З метою інтеграції України до ЄС, посилення міжнародного співробітництва та розвитку цифрової економіки в Україні було схвалено Концепцію розвитку цифрової економіки та суспільства України на 2018–2020 роки та затверджено план заходів щодо її успішної реалізації. У Концепції визначено пріоритетні цілі розвитку цифрової економіки в Україні, а саме: прискорення економічного зростання та залучення інвестицій; трансформація секторів економіки в конкурентоспроможні та ефективні; технологічна та цифрова модернізація промисловості та створення високотехнологічних виробництв; доступність для громадян переваг та можливостей цифрового світу; реалізація людського ресурсу, розвиток цифрових індустрій та цифрового підприємництва, що покликані здійснити прискорений сценарій цифрового розвитку, як найбільш релевантного для України з точки зору викликів, потреб та можливостей [1].

Вагомим показником розвитку цифрової економіки України є дослідження Глобального індексу інновацій ООН (GII), яке проводить Всесвітня організація інтелектуальної власності спільно з Міжнародною школою інноваційного бізнесу INSEAD та Корнелльським університетом. Так, у 2019 році Україна посіла 47 місце серед 129 країн, які взяли участь у даному дослідженні та 2 місце у групі країн із доходом нижче середнього [2]. У табл. 1 представлено рейтинг базових показників глобального індексу інновацій в Україні. З огляду на основні рейтингові цілі реалізації Концепції розвитку цифрової економіки та суспільства України на 2018–2020 роки, заплановано досягнення 40 місця у рейтингу GII 2020. Зауважимо, що у 2017 році Україна у загальному рейтингу Глобального індексу інновацій займала 50 місце, у 2018 році – 43.

З табл. 1 видно, що у структурі рейтингової системи Глобального індексу інновацій в Україні лідируючі позиції займають такі показники як «розвиток технологій та економіки знань» та «результати креативної ді-

Таблиця 1

Рейтинг базових показників України у Глобальному індексі інновацій 2019 (ГІІ 2019)

№	Базові показники	Рейтинг
1	Інститути	96
2	Людський капітал і наука	51
3	Інфраструктура	97
4	Розвиток внутрішнього ринку	90
5	Розвиток бізнесу	47
6	Розвиток технологій та економіки знань	28
7	Результати креативної діяльності	42

Джерело: побудовано автором за [2].

яльності», що підтверджують актуальність проведення структурних реформ в Україні, серед яких чільне місце займає реформа освітньої галузі. Так, за результатами дослідження «Нова українська школа: сприйняття населенням», що проводилось Міністерством освіти і науки України спільно з Урядовим контактним центром напередодні навчального 2019 року, встановлено, що рівень обізнаності українців про реформування освітньої галузі є досить високим (див. рис.1). Крім цього, рівень задоволення батьків знаннями, навичками та вміннями, які дитина отримує в Новій українській школі також має позитивну тенденцію: повністю задоволені 25,2% опитаних, задоволені – 41,9%, важко сказати – 7%, не задоволені – 17,9%, зовсім не задоволені – 8% [3].

Рис.1. Результати дослідження «Нова українська школа: сприйняття населенням»

Джерело: побудовано автором за даними Міністерства освіти і науки України та Урядового контактного центру [3].

Отримані дані свідчать про доцільність модернізації освітньої галузі України, невід’ємною складовою якої є підвищення якості освітньої аналітики та статистики, що передбачає здійснення освітніх цифрових трансформацій шляхом розвитку наукової цифрової інфраструктури. Крім цього, цифровізація освітньої галузі є невід’ємною складовою реалізації Плану заходів щодо реалізації Концепції розвитку цифрової економіки та суспільства України на 2018–2020 роки, що передбачає: запровадження використання сучасної термінології у цифровій сфері відповідно до європейських практик; визначення індексів, індикаторів та методики оцінювання цифрового розвитку України відповідно до міжнародних практик; розроблення пропозиції щодо впровадження базових цифрових послуг для використання громадянами у сфері освіти, зокрема, розроблення «дорожніх карт» цифрових трансформацій та відповідних цифрових платформ; забезпечення широкосмугового доступу до Інтернету учням та студентам у навчальних класах та аудиторіях у закладах освіти всіх рівнів; розвиток цифрових компетенцій та навичок громадян, підготовка пропозицій щодо модернізації освіти для підтримки розвитку цифрової індустрії та ін. [1].

З метою гармонізації вітчизняної освітньої галузі з європейськими стандартами, підвищення рівня конкурентоспроможності у світовому науковому просторі та ефективного управління освітою ДНУ «Інститут освітньої аналітики» за підтримки Міністерства освіти і науки України у рамках гранту Світового банку для Проекту «Зміцнення науково обґрунтованої розробки державної політики на основі освітньої статистики та аналітики» розробив автоматизовану онлайн-систему зі збору, зберігання, управління та використання освітніх даних – Автоматизований інформаційний комплекс освітнього менеджменту – АІКОМ (рис.2). У порівнянні з попередньою інформаційно-телекомунікаційною системою «Державна інформаційна система освіти» (ІТС ДІСО) [4] наявні інструменти АІКОМ сприяють більш ефективному управлінню ресурсами і процесами в системі освіти та спрямовані на поліпшення якості та результатів навчання (рис. 3). Директор ДНУ «Інституту освітньої аналітики» Сергій Лондар зазначає, що «АІКОМ дає нові можливості вдосконалення управління освітою на основі кращого інформаційного забезпечення, підвищує конкурентоспроможність української освіти, створює додаткові можливості формування якісного людського капіталу в Україні [5]. Зауважимо, що до кінця 2019 року АІКОМ працює у пілотному режимі, однак з 2020 року система перейде у режим повноцінного функціонування.

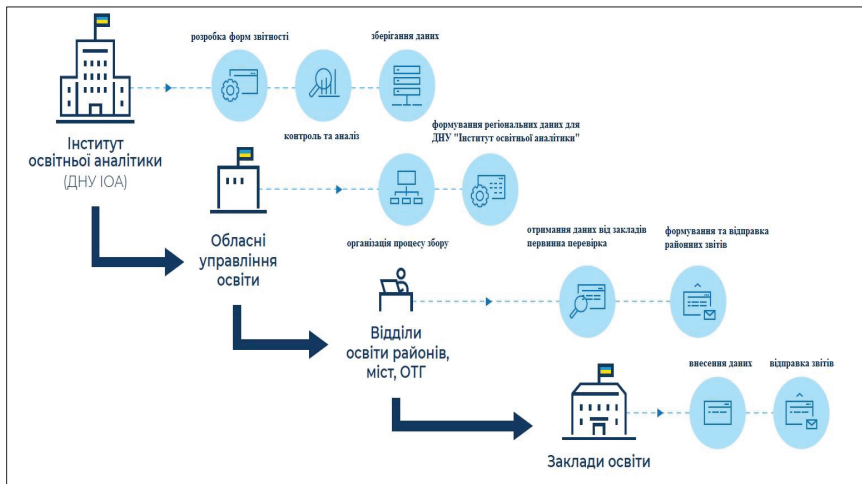

Рис. 2. Структура доступу, користування даними Автоматизованого інформаційного комплексу освітнього менеджменту (АІКОМ)

Джерело: [6].

Українська школа	ІТС "ДІСО"	АІКОМ
<p>Функціонал</p>	<p>Програма-клієнт Неможливість оперативної зміни форм без залучення розробника Відсутність аналітичного модуля та відкритих даних</p>	<p>Веб-рішення (портал) Наявність конструктора форм і звітів Наявність модуля Ві аналітики та порталу відкритих даних</p>
<p>Дані за результатами аудиту</p>	<p>—</p>	<p>Взаємодія з базами даних Державної служби якості освіти дасть можливість розмістити в системі відомості про результати чергового аудиту школи</p>
<p>Дані щодо учнів та педагогічних працівників</p>	<p>Агреговані дані рівня школи</p>	<p>Можливість розгорнення модуля індивідуальних персональних даних (учні, вчителі)</p>
<p>Дані про успішність</p>	<p>—</p>	<p>Взаємодія з базами даних Українського центру оцінювання якості освіти дасть можливість розрахунку індикаторів успішності учнів школи за результатами національних та міжнародних освітніх вимірювань, атестацій, опитувань</p>

Рис. 3. Порівняльний аналіз інформаційно-телекомунікаційної системи «Державна інформаційна система освіти» (ІТС «ДІСО») та Автоматизованого інформаційного комплексу освітнього менеджменту (АІКОМ)

Джерело: [6].

Підсумовуючи вищенаведені дані, зауважимо, що процеси цифровізації є надзвичайно актуальними для України, особливо у період реалізації комплексних реформ державного управління, зокрема, реформування освітньої галузі. З огляду на це, було розроблено Автоматизований інформаційний комплекс освітнього менеджменту (АІКОМ) як ефективного інструменту збору та моніторингу освітньої статистичної інформації. Цифрова платформа АІКОМ покликана підвищити якість та цінність вітчизняної освітньої галузі, гармонізувати освіту України з європейськими та світовими науковими інноваціями, а завдяки використанню ІТ технології зробити її більш доступною та прозорою.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Концепція розвитку цифрової економіки та суспільства України на 2018–2020 роки та затвердження плану заходів щодо її реалізації: Схвалена розпорядженням Кабінету Міністрів України від 17 січня 2018 р. № 67-р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/67-2018-%D1%80>
2. Global Innovation Index 2019. URL: <https://www.globalinnovationindex.org/gii-2019-report#>
3. Результати дослідження «Нова українська школа: сприйняття населенням». URL: <https://mon.gov.ua/ua/news/majzhe-90-ukrayinciv-cikavlyatsya-reformoyu-novoyi-ukrayinskoyi-shkoli-rezultati-doslidzhennya-uryadovogo-kontaktного-centru>
4. Інформаційно-телекомунікаційна система «Державна інформаційна система освіти» (ДІСО). URL: <http://diso.gov.ua>
5. Лондар С.Л. «АІКОМ – потужний інструмент для вдосконалення освіти». URL: <https://osvita.ua/school/65147>
6. Інформаційна брошура АІКОМ. URL: http://iea.gov.ua/wp-content/uploads/2019/07/AIKOM_informatsijnij-buklet.pdf